

(สำเนา)
เลขรับ ๖/๒๕๕๕ วันที่ ๒๗ ม.ค. ๒๕๕๕
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ด่วนที่สุด

ที่ นร ๐๕๐๓/๒๐๖๔

สำนักนายกรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๒๗ มกราคม ๒๕๕๕

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

กราบเรียน ประธานสภาผู้แทนราษฎร

สิ่งที่ส่งมาด้วย ร่างพระราชบัญญัติในเรื่องนี้

ด้วยคณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาลงมติให้เสนอร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ต่อสภาผู้แทนราษฎรเป็นเรื่องด่วน

จึงขอเสนอร่างพระราชบัญญัตินี้พร้อมด้วยบันทึกหลักการและเหตุผล และบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ มาเพื่อขอได้โปรดนำเสนอสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาเป็นเรื่องด่วนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยต่อไป

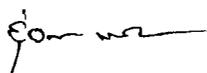
ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(ลงชื่อ) ยงยุทธ วิชัยดิษฐ
(นายยงยุทธ วิชัยดิษฐ)

รองนายกรัฐมนตรี รักษาการแทน
นายกรัฐมนตรี

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๓๐๕
โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๕๘

สำเนาถูกต้อง

(นางสาวรุ่งนภา ชันธิโชติ)

วิทยากรเชี่ยวชาญ

กลุ่มงานระเบียบวาระ สำนักการประชุม

ณัฐริธา พิมพ์
ทาน
ตรวจ

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..)
พ.ศ.

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดศาลที่มีอำนาจพิจารณาอนุญาตให้ผู้กระทำความผิดฐานกระทำชำเรา ที่มีอายุไม่เกินสิบแปดปีสมรสกับผู้เสียหายซึ่งเป็นเด็กอายุกว่าสิบสามปีแต่ไม่เกินสิบห้าปี และเพิ่มอัตราโทษปรับในสัดส่วนอัตราโทษจำคุกหนึ่งปีต่ออัตราโทษปรับสองหมื่นบาท (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๗๗)

(๒) กำหนดให้การกระทำความผิดเกี่ยวกับเพศหรือความผิดต่อเสรีภาพ ต่อเด็กที่มีอายุไม่เกินสิบสามปี ผู้กระทำไม่อาจอ้างความไม่รู้อายุของเด็กเพื่อให้พ้นความรับผิดทางอาญาได้ (เพิ่มมาตรา ๒๘๕/๑ และมาตรา ๓๒๑/๑)

เหตุผล

โดยที่กฎหมายกำหนดให้ผู้กระทำความผิดฐานกระทำชำเราเด็กอายุกว่าสิบสามปี แต่ไม่เกินสิบห้าปีไม่ต้องรับโทษ หากศาลอนุญาตให้ผู้กระทำความผิดสมรสกับผู้เสียหายที่เป็นเด็ก ทำให้เกิดปัญหากรณีเด็กถูกบังคับให้ยินยอมสมรสกับผู้กระทำความผิดโดยศาลไม่อาจตรวจสอบได้ สมควรกำหนดให้ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวหรือศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเกี่ยวกับครอบครัวตามกฎหมายว่าด้วยการใช้กฎหมายอิสลามในเขตจังหวัดปัตตานี นราธิวาส ยะลา และสตูล แล้วแต่กรณี เป็นศาลที่มีอำนาจพิจารณาอนุญาตการสมรสดังกล่าวเพื่อให้มีการตรวจสอบความยินยอมของเด็กได้อย่างละเอียดรอบคอบยิ่งขึ้น และโดยที่บทบัญญัติความผิดเกี่ยวกับเพศและความผิดต่อเสรีภาพที่กระทำต่อเด็กได้กำหนดให้อายุเด็กเป็นองค์ประกอบความผิด ทำให้ผู้กระทำความผิดอ้างความสำคัญผิดหรือความไม่รู้ในข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบความผิด เพื่อไม่ต้องรับผิดหรือได้รับยกเว้นโทษหรือได้รับโทษน้อยลงได้ สมควรกำหนดให้ผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับเพศหรือความผิดต่อเสรีภาพซึ่งได้กระทำต่อเด็กที่มีอายุไม่เกินสิบสามปีไม่อาจอ้างความไม่รู้ อายุของเด็กเพื่อให้พ้นความรับผิดทางอาญาได้ เพื่อให้เด็กได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายมากยิ่งขึ้น อีกทั้งสมควรปรับปรุงอัตราโทษปรับให้สอดคล้องกับสภาวะการณ์ในปัจจุบัน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ความผิดตามที่บัญญัติไว้ในวรรคหนึ่ง ถ้าเป็นการกระทำโดยบุคคลอายุไม่เกิน สิบแปดปีกระทำต่อเด็กซึ่งมีอายุกว่าสิบสามปีแต่ยังไม่เกินสิบห้าปี โดยเด็กนั้นยินยอม และภายหลัง ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวหรือศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเกี่ยวกับครอบครัว ตามกฎหมายว่าด้วยการใช้กฎหมายอิสลามในเขตจังหวัดปัตตานี นราธิวาส ยะลา และสตูล แล้วแต่กรณี อนุญาตให้ทั้งสองฝ่ายสมรสกัน ผู้กระทำความผิดไม่ต้องรับโทษ ถ้าศาลดังกล่าวอนุญาต ให้สมรสในระหว่างที่ผู้กระทำความผิดกำลังรับโทษในความผิดนั้นอยู่ ให้ศาลปล่อยผู้กระทำความผิด นั้นไป”

มาตรา ๔ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๒๘๕/๑ แห่งประมวลกฎหมายอาญา
“มาตรา ๒๘๕/๑ การกระทำความผิดตามมาตรา ๒๗๗ มาตรา ๒๗๙ มาตรา ๒๘๒ วรรคสาม มาตรา ๒๘๓ วรรคสาม และมาตรา ๒๘๓ ทวิ วรรคสอง หากเป็นการกระทำต่อเด็กอายุ ไม่เกินสิบสามปี ห้ามอ้างความไม่รู้อายุของเด็กเพื่อให้พ้นจากความผิดนั้น”

มาตรา ๕ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๓๒๑/๑ แห่งประมวลกฎหมายอาญา
“มาตรา ๓๒๑/๑ การกระทำความผิดตามมาตรา ๓๑๒ ตี วรรคสอง และ มาตรา ๓๑๗ หากเป็นการกระทำต่อเด็กอายุไม่เกินสิบสามปี ห้ามอ้างความไม่รู้อายุของเด็ก เพื่อให้พ้นจากความผิดนั้น”

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....
นายกรัฐมนตรี

บันทึกวิเคราะห์สรุป

สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา
(ฉบับที่ ..) พ.ศ. (การแก้ไขบทบัญญัติความผิดเกี่ยวกับเพศและ
ความผิดต่อเสรีภาพที่มีอายุเด็กเป็นองค์ประกอบความผิด)

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ได้จัดทำบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (การแก้ไขบทบัญญัติความผิดเกี่ยวกับเพศและความผิดต่อเสรีภาพที่มีอายุเด็กเป็นองค์ประกอบความผิด) ตามมาตรา ๑๔๒ วรรคห้า ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ดังต่อไปนี้

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

โดยที่บทบัญญัติความผิดเกี่ยวกับเพศและความผิดต่อเสรีภาพที่กระทำต่อเด็ก ได้กำหนดให้อายุเด็กเป็นองค์ประกอบความผิด ทำให้ผู้กระทำความผิดอ้างความสำคัญผิดหรือความไม่รู้ในข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบความผิดเพื่อไม่ต้องรับผิดหรือได้รับยกเว้นโทษหรือได้รับโทษน้อยลงได้ สมควรกำหนดให้ผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับเพศหรือความผิดต่อเสรีภาพ ซึ่งได้กระทำต่อเด็กที่มีอายุต่ำกว่าสิบสามปีไม่อาจอ้างความไม่รู้อายุของเด็กเพื่อให้พ้นความรับผิดทางอาญาได้ เพื่อให้เด็กได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายมากยิ่งขึ้น และโดยที่กฎหมายกำหนดให้ผู้กระทำความผิดฐานกระทำชำเราเด็กอายุกว่าสิบสามปีแต่ไม่เกินสิบห้าปีไม่ต้องรับโทษ หากศาลอนุญาตให้ผู้กระทำความผิดสมรสกับผู้เสียหายที่เป็นเด็ก ทำให้เกิดปัญหากรณีเด็กถูกบังคับให้ยินยอมสมรสกับผู้กระทำความผิดโดยศาลไม่อาจตรวจสอบได้ สมควรกำหนดให้ศาลเยาวชนและครอบครัว ซึ่งมีเขตอำนาจในการพิจารณาคดีเกี่ยวกับครอบครัวเป็นการเฉพาะเป็นศาลที่มีอำนาจพิจารณาอนุญาตการสมรสดังกล่าวเพื่อให้มีการตรวจสอบความยินยอมของเด็กได้อย่างละเอียดรอบคอบยิ่งขึ้น

๒. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (การแก้ไขบทบัญญัติความผิดเกี่ยวกับเพศและความผิดต่อเสรีภาพที่มีอายุเด็กเป็นองค์ประกอบความผิด) มีสาระสำคัญดังนี้

๒.๑ กำหนดให้การกระทำชำเราโดยร่วมกระทำความผิดด้วยกันอันมีลักษณะเป็นการโทรมเด็กหญิงหรือกระทำกับเด็กชายในลักษณะเดียวกัน ต้องระวางโทษตามมาตรา ๒๗๗ วรรคสี่ ไม่ว่าเด็กนั้นจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม และให้ศาลเยาวชนและครอบครัวเป็นศาลที่มีอำนาจพิจารณาอนุญาตให้ผู้กระทำความผิดฐานกระทำชำเราที่มีอายุไม่เกินสิบแปดปีสมรสกับผู้เสียหายซึ่งเป็นเด็กอายุกว่าสิบสามปีแต่ไม่เกินสิบห้าปี (ร่างมาตรา ๓ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๗๗)

ร่างมาตรา ๓ ได้แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๗๗ ดังนี้

(๑) แก้ไขความในมาตรา ๒๗๗ วรรคสี่ โดยตัดข้อความว่า “และเด็กนั้นไม่ยินยอม” ออก เนื่องการกระทำชำเราเด็กโดยร่วมกระทำความผิดด้วยกันอันมีลักษณะเป็นการโทรมเด็กนั้น มีความหมายโดยนัยอยู่แล้วว่าเด็กนั้นไม่ยินยอม

(๒) ร่างมาตรา ๒๗๗ วรรคห้า ได้กำหนดให้ชัดเจนขึ้นว่าศาลที่มีอำนาจพิจารณาอนุญาตให้ผู้กระทำความผิดกับเด็กผู้เสียหายสมรสกันได้ตามมาตรา ๒๗๗ วรรคห้า คือ ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวเพื่อให้ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวได้ใช้กลไกตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว เช่น การสืบเสาะสภาพความเป็นอยู่ของครอบครัวเด็ก เพื่อประกอบการพิจารณาว่าสมควรอนุญาตให้ผู้กระทำผิดกับเด็กผู้เสียหายสมรสกันหรือไม่

สำหรับการใช้ถ้อยคำว่า “ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว” นั้น เพื่อให้หมายความรวมถึง ศาลอุทธรณ์ภาคแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว ศาลอุทธรณ์แผนกคดีเยาวชนและครอบครัว และศาลฎีกาแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวซึ่งจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔ ด้วย

(๓) ปรับปรุงอัตราโทษปรับตามมาตรา ๒๗๗ ตามอัตราโทษจำคุกหนึ่งปีต่อโทษปรับสองหมื่นบาท ซึ่งเป็นอัตราที่ปรับปรุงให้สอดคล้องกับการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาในระยะหลังและสอดคล้องกับสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมปัจจุบันมากขึ้น

๒.๒ กำหนดให้การกระทำความผิดเกี่ยวกับเพศหรือความผิดต่อเสรีภาพต่อเด็กที่มีอายุไม่เกินสิบสามปี ผู้กระทำไม่อาจอ้างความไม่รู้อายุของเด็กเพื่อให้พ้นความรับผิดทางอาญาได้ (ร่างมาตรา ๔ เพิ่มมาตรา ๒๘๕/๑ และมาตรา ๓๒๑/๑)

ร่างมาตรา ๒๘๕/๑ และมาตรา ๓๒๑/๑ กำหนดให้ความผิดเกี่ยวกับเพศหรือความผิดต่อเสรีภาพที่กำหนดในทั้งสองมาตราดังกล่าว หากเป็นการกระทำต่อเด็กอายุไม่เกินสิบสามปี ห้ามอ้างความไม่รู้อายุของเด็กเพื่อให้พ้นจากความผิดนั้น

ความผิดเกี่ยวกับเพศที่กำหนดในร่างมาตรา ๒๘๕/๑ ได้แก่ ความผิดฐานกระทำชำเราเด็กตามมาตรา ๒๗๗ ความผิดฐานกระทำอนาจารเด็กตามมาตรา ๒๗๙ ความผิดฐานเป็นธุระจัดหา ล่อไป หรือพาไปเพื่อการอนาจารซึ่งเด็กตามมาตรา ๒๘๓ วรรคสาม และความผิดฐานพาเด็กไปเพื่อการอนาจารตามมาตรา ๒๘๓ ทวิ วรรคสอง สำหรับความผิดต่อเสรีภาพที่กำหนดตามร่างมาตรา ๓๒๑/๑ ได้แก่ ความผิดฐานรับไว้ จำหน่าย เป็นธุระจัดหา ล่อไป หรือพาไปซึ่งเด็กตามมาตรา ๓๑๒ ตริ วรรคสอง และความผิดฐานพรากผู้เยาว์ไปเสียจากบิดามารดา ผู้ปกครอง หรือผู้ดูแล โดยผู้เยาว์นั้นไม่เต็มใจตามมาตรา ๓๑๗

ร่างมาตรา ๒๘๕/๑ และร่างมาตรา ๓๒๑/๑ นี้มีผลให้อายุเด็กไม่ใช่องค์ประกอบของความผิดอีกต่อไป และไม่ว่าผู้ใดจะอ้างว่าไม่รู้อายุของเด็กผู้เสียหายจึงไม่มีเจตนากระทำความผิดกับเด็กนั้น หรือจะอ้างว่าไม่รู้อายุของเด็กผู้เสียหายจึงสำคัญผิดในข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำ

ความผิด ไม่ได้ทั้งสิ้น เพราะความผิดเกี่ยวกับเพศและความผิดต่อเสรีภาพตามที่กำหนดในร่างทั้งสองมาตรานี้ ต้องการคุ้มครองเด็กอย่างเด็ดขาด จึงกำหนดให้เป็นความผิดที่ไม่ต้องการเจตนา โดยผู้กระทำจะรู้หรือไม่รู้อายุที่แท้จริงของเด็กหรือไม่ก็ตามก็ต้องรับผิดชอบตามที่กฎหมายกำหนดไว้ สำหรับความผิดนั้น เพราะการกระทำความผิดเกี่ยวกับเพศและความผิดต่อเสรีภาพกับเด็กอายุน้อย

- เพียงไม่เกินสิบสามปีถือเป็นการกระทำที่เป็นภัยกับเด็กอย่างร้ายแรง ไม่ควรปล่อยให้ผู้กระทำหรือผู้ใดอ้างความไม่รู้อายุของเด็กมาเป็นข้อแก้ตัวให้พ้นจากความรับผิดชอบได้ ผู้ที่จะกระทำชำเราเด็กหากไม่แน่ใจว่าเด็กอายุเท่าใด ต้องมีความยับยั้งชั่งใจไม่กระทำต่อเด็กนั้น กฎหมายสมควรปกป้องและคุ้มครองเด็กอายุไม่เกินสิบสามปีอย่างเคร่งครัดเพื่อเป็นการป้องปรามการล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กอย่างเข้มงวดมากยิ่งขึ้นและเพื่อคุ้มครองศีลธรรมทางเพศของคนในสังคม

อย่างไรก็ตาม บทบัญญัตินี้ใช้บังคับกับการกระทำต่อเด็กอายุไม่เกินสิบสามปีเท่านั้น การกระทำความผิดเกี่ยวกับเพศและความผิดต่อเสรีภาพซึ่งกระทำต่อเด็กอายุกว่าสิบสามปี ผู้กระทำยังคงอ้างความไม่รู้อายุเด็กเพื่อให้พ้นความรับผิดชอบได้ตามหลักการทั่วไปของประมวลกฎหมายอาญา เนื่องจากเด็กที่มีอายุกว่าสิบสามปีขึ้นไปเป็นที่คาดเดาอายุที่แท้จริงได้ยากกว่า ผู้กระทำจึงอาจไม่รู้หรือสำคัญผิดในข้อเท็จจริงได้ จึงควรให้ยกขึ้นอ้างเป็นข้อแก้ตัวในการกระทำความผิดได้

ทั้งนี้ การที่ร่างมาตรา ๒๘๕/๑ และร่างมาตรา ๓๒๑/๑ ได้ใช้ถ้อยคำว่า “ห้ามอ้างความไม่รู้อายุของเด็กเพื่อให้พ้นจากความผิดนั้น” เนื่องจากต้องการห้ามผู้กระทำความผิดไม่ให้อ้างความไม่รู้อายุของเด็กขึ้นมาเป็นข้อต่อสู้ และห้ามศาลไม่ให้หยิบยกข้ออ้างดังกล่าวขึ้นพิจารณาได้เอง

๓. ข้อมูลทางวิชาการประกอบการพิจารณา

กฎหมายต่างประเทศที่บัญญัติในลักษณะทำนองเดียวกับร่างมาตรา ๒๘๕/๑ และร่างมาตรา ๓๒๑/๑ มีตัวอย่างดังนี้

๑. ประมวลกฎหมายอาญาอิตาลี มาตรา ๕๓๙ กำหนดว่าการกระทำความผิดในลักษณะ ๙ หากกระทำต่อเด็กอายุต่ำกว่าสิบสี่ปี ผู้กระทำความผิดไม่อาจอ้างความไม่รู้อายุเด็กเป็นข้อต่อสู้ได้ โดยความผิดในลักษณะ ๙ มีความผิดต่อขนบธรรมเนียมและศีลธรรมอันดีของประชาชน และความผิดต่อเสรีภาพทางเพศซึ่งบัญญัติให้การมีความสัมพันธ์ทางเพศกับเด็กอายุต่ำกว่าสิบสี่ปีเป็นความผิดรวมอยู่ด้วย ทั้งนี้ จากการตรวจสอบประมวลกฎหมายอาญาอิตาลีฉบับปัจจุบัน พบว่า มาตราดังกล่าวได้ถูกยกเลิกแล้ว แต่เนื่องจากหลักการดังกล่าวเป็นหลักการที่ดีซึ่งมุ่งคุ้มครองเด็กและเยาวชนจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศ จึงยังคงนำแนวทางดังกล่าวมาพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาของไทย

๒. ประเทศอังกฤษมีกฎหมายความผิดทางเพศ ๒๐๐๓ (Sexual Offences Act 2003) บัญญัติให้การกระทำความผิดทางเพศต่อเด็กอายุไม่เกินสิบสามปีถือเป็นการกระทำความผิดเด็ดขาด

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

กันยายน ๒๕๕๒